

بررسی اعداد کیفی مزاحمت برای کودکان

مؤلفان

حیدر لطفی

محمد مهدی رحیمی

محمد فراهمانی

سرشناسه	: لطفی، حیدر، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی ابعاد کیفی مزاحمت برای گردشگران/مولفان: حیدر لطفی، محمد مهدی رحیمی، محمد فراهانی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات صالحیان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۲ ص.
شابک	: 978-622-214-269-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۴۵ - ۱۵۲.
موضوع	: گردشگران -- ایران
موضوع	: Tourists -- Iran
موضوع	: گردشگری -- ایران -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	: Tourism -- Iran -- Safety measures
موضوع	: گردشگری -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Tourism -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: گردشگری -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	: Tourism -- Social aspects -- Iran
شناسه افزوده	: رحیمی، محمد مهدی، ۱۳۶۱ -
شناسه افزوده	: فراهانی، محمد، ۱۳۷۲ -
رده بندی کنگره	: G۱۵۵
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۴۷۹۱۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۹۳۸۰۶

آدرس: تهران- میدان انقلاب- خیابان کارگر جنوبی- خیابان شهید زاندارمری پلاک ۱۲۷- واحد ۳ شماره تماس: ۰۹۱ ۸۱۰۴۰۰ - ۶۶۹۷۹۳۰۰ آدرس الکترونیکی: info@alehiyan.ir	 ۱۳۹۸
--	---

عنوان کتاب: بررسی ابعاد کیفی مزاحمت برای گردشگران مولفین: حیدر لطفی، محمد مهدی رحیمی، محمد فراهانی صفحه آرا: هاجر اسفندیاری ناشر: صالحیان شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸ قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان ISBN: 978-622-214-269-8
--

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۳۱	 فصل اول / جستارگشایی
۳۱	 مسئله یابی
۳۹	 ضرورت بحث در مورد موضوع
۴۷	 مروری بر ادبیات موضوعی پژوهش
۷۳	 فصل دوم / مفهوم شناسی و ادبیات نظری موضوع
۷۳	 مقدمه
۷۴	 تعریف ماهیم
۷۴	 گردشگری
۷۵	 گردشگر
۷۵	 اخلاق گردشگری
۸۴	 جرم
۸۵	 حقوق و تکالیف جهانگردان
۸۶	 اهمیت امنیت گردشگران
۹۳	 عناصر تأثیرگذار در امنیت جهانگردان
۹۷	 رویکردها و مکاتب موجود در حوزه امنیت
۹۹	 امنیت حقوقی
۱۰۸	 امنیت در گردشگری ایران
۱۱۳	 فصل سوم / حقوق و تکالیف گردشگران خارجی در ایران
۱۱۳	 مقدمه
۱۱۴	 حقوق و تکالیف جهانگردان
۱۱۵	 ابعاد مهم گردشگری
۱۱۵	 بعد اقتصادی
۱۱۵	 بعد فرهنگی
۱۱۵	 بعد سیاسی
۱۱۶	 سیاست اسلامی و صنعت گردشگری
۱۱۷	 اصل رفتار متقابل
۱۱۸	 ساختارهای سازمانی برای جهانگردی

عناصر مهم در وضع قوانین	۱۲۰
قوانین مرتبط با جهانگردی	۱۲۱
سابقه قانونی گردشگری در قوانین ایران	۱۲۲
تعریف گردشگر و جهانگرد	۱۲۴
قانون توسعه ایران گردی و جهانگردی	۱۲۴
توسعه گردشگری در قانون	۱۲۵
بررسی اصل قانونی بودن جرم و مجازات (در حقوق اسلام و ایران)	۱۲۹
تطابق و تعارض قوانین ما با اعلامیه‌های حقوق بشر	۱۳۱
حقوق جهانگردان	۱۳۳
فصل چهارم / مزاحمت برای گردشگران در اماکن گردشگری در نظام کیفری ایران	۱۳۷
مقدمه	۱۳۷
مزاحمت برای گردشگران در اماکن گردشگری در نظام کیفری ایران	۱۳۸
گردشگری در نظام کیفری ایران	۱۴۰
حقوق گردشگران در اسلام	۱۵۵
اصول حاکم بر روابط مسلمانان با گردشگران خارجی	۱۵۹
پیشینه جهانگردی در اسلام	۱۶۶
وظیفه غیرمسلمانان در کشور اسلامی	۱۷۰
حقوق غیرمسلمانان در کشور اسلامی	۱۷۱
اهمیت دادن اسلام به حقوق غیرمسلمانان	۱۷۲
وظیفه مسلمانان در کشورهای غیر اسلامی	۱۷۳
آداب معاشرت و همزیستی با غیرمسلمانان	۱۷۵
نمودهای اخلاقی و برنامه‌های تربیتی اسلام در ارتباط و برخورد با غیرمسلمانان	۱۷۶
فصل پنجم / بحث و نتیجه گیری	۱۸۳
نتیجه گیری	۱۸۳
- پیشنهادها	۲۱۵
- منابع و مآخذ	۲۲۱
- منابع لاتین	۲۳۰

مقدمه

عصر حاضر به تحقیق، دوران پیشرفت، شگرفت دانش و فن و رسوخ اندیشه‌های علمی در حوزه‌های مختلف زندگی انسان است. با نگاهی به پیشرفت‌های علمی دوران جدید و کنار گذاشتن پیشرفت‌های صوری تحقق یافته در قلمرو علم، به حق می‌توان ادعا کرد که کلیدی‌ترین و ماهوی‌ترین پیشرفت علمی دوران ما، تکوین مفهوم برنامه‌ریزی علمی در حوزه‌های مختلف زندگی بشر و توسعه فنون مرتبط با آن بوده است به نحوی که تمامی دیگر پیشرفت‌های علمی را به تعبیری می‌توان حاصل و نتیجه رواج و به‌کارگیری همین

مفهوم دانست. در افسانه‌ها آمده است که علاء الدین چراغ جادویی داشت که با چند بار دست کشیدن روی آن و بر زبان راندن وردهایی واکنش نشان می‌داد و هرچه صاحب چراغ می‌خواست برآورده می‌کرد. شاید بتوان برنامه‌ریزی علمی را چراغ جادوی حقیقی قرن بیستم دانست.

برنامه‌ریزی در ساده‌ترین مفهوم چیزی جز شکل دادن به آینده نیست و درواقع از زمانی به بعد آمده که انسان توان اندیشیدن برای آینده خود را پیدا کرده است. اما در طول تاریخ مفهوم برنامه‌ریزی تکامل یافته است. در گذشته، برنامه‌ریزی به صورت ساده‌ای از سوی افراد، خانواده‌ها، گروه‌ها مورد استفاده قرار می‌گرفت ولی به مرور که جوامع و سازمان‌های اجتماعی تشکیل می‌شد و پیچیده‌تر گردیدند برنامه‌ریزی به صورت وسیله‌ای برای رهبری و مدیریت فعالیت‌ها درآمد. در این مفهوم، برنامه‌ریزی به سادگی گذشته نبود و مشخصات تازه‌ای پیدا کرد به طوری که امروزه برنامه‌ریزی علمی مستلزم دو شرط اساسی است: نخست، شناخت وضعیت موجود و روندهای تحولی که آینده را می‌توان از روی آن‌ها پیش‌بینی کرد؛ و دوم کنترل فرایند شیوه‌های حاکم بر تغییر از وضعیت فعلی به وضعیتی که برای آینده مطلوب می‌پنداریم. در دوران ما، دیگر برنامه‌ریزی نوعی امری تجملی برای مدیریت فعالیت‌ها به شمار نمی‌رود بلکه باید آن را وسیله‌ای برای بقا دانست و اذعان داشت که سرنوشت هر فعالیتی در گرو علاقه و توان رهبران آن، فعالیت برای برنامه‌ریزی است. گردشگری نیز از شمول این حکم مستثنی نیست. گردشگری به واسطه ماهیت خود فعالیتی پیچیده و ترکیبی و مستلزم مشارکت بخش‌های مختلف و متعدد جامعه است و به همان میزان نیز اثرات گسترده‌ای در بر دارد. از همین رو، گردشگری در هر مرحله و هر گام نیازمند برنامه‌ریزی و هماهنگی است و برای توسعه و مدیریت موفقیت‌آمیز آن، برنامه‌ریزی در کلیه سطوح از اهمیت خاصی برخوردار است. درواقع بدون برنامه‌ریزی و اجرای دقیق برنامه و بدون وضع و اجرای قوانین و محدودیت‌های لازم، گردشگری می‌تواند به نحوی غیر عقلایی و مخرب، توسعه یابد و به فساد یا نابودی همان چیزهایی منجر شود که بر آن‌ها پایه گرفته است.

اما برنامه‌ریزی گردشگری همواره معنا و مفهوم واحدی نداشته است. پژوهش تاریخی نشان می‌دهد که هرچند برنامه‌ریزی گردشگری از جنگ جهانی دوم به این‌سو با آهنگی شتابان و گاه به نحوی هرج و مرج آلود و نامنظم رشد کرده ولی می‌توان تحول کلی آن را از مطالعات محدود به زیرساخت‌های محلی یا توسعه یک مکان تاریخی تا برنامه‌ریزی برای بخش گردشگری و نهایتاً برنامه‌ریزی یکپارچه و علمی گردشگری دانست. امروزه همگان اذعان دارند که باید گردشگری را به شیوه‌ای کنترل شده، یکپارچه و پایدار و بر اساس برنامه‌ریزی عقلایی توسعه داد و مدیریت نمود. با اتخاذ چنین رویکردی، گردشگری می‌تواند بدون پدید آوردن معضلات جدی زیست‌محیطی و اجتماعی-فرهنگی، منافع اقتصادی چشمگیری نصیب کشور سازد. می‌توان در جهان نمونه‌های متعددی را سراغ گرفت که در آن‌ها برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری به درستی صورت نگرفته است. این‌گونه توسعه کنترل نشده گردشگری ممکن است در کوتاه مدت برخی ثمرات اقتصادی به بار آورد ولی در بلندمدت موجب بروز مشکلات زیست‌محیطی و اجتماعی و پایین آمدن کیفیت مکان‌های گردشگری خواهد شد. به همین دلیل بهتر آن است که از ابتدا برای توسعه کنترل‌شده گردشگری برنامه‌ریزی کردن تا بدن تربیب از همان آغاز، جلوی بروز مشکلات گرفته شود.

در برنامه‌ریزی ملی گردشگری، بنیان‌های توسعه گردشگری در کشور مشخص می‌گردد. این برنامه، خط‌مشی‌ها، ساختارهای فیزیکی و نهادی و استانداردهای توسعه را باانظم منطقی آن‌ها بیان می‌دارد و افزون بر آن پایه مدیریت مستمر و مؤثر گردشگری را که برای توفیق بلند مدت گردشگری اهمیت حیاتی دارد پی‌می‌ریزد. برنامه‌ریزی علمی گردشگری در سطح ملی مزایای مشخص و مهم چندی دارد که از آن میان می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

مشخص شدن اهداف و خط‌مشی‌های توسعه گردشگری یا به عبارت دیگر، روشن شدن این مطلب که گردشگری باید به چه چیزهایی و از چه راه‌هایی دست یابد

توسعه گردشگری به تریبی که منابع طبیعی و فرهنگی برای استفاده حال و آینده حفظ و نگهداری شود. در متون تخصصی، به این شیوه از توسعه عنوان توسعه پایدار گردشگری داده شده است؛

ادغام گردشگری در سیاست‌ها و الگوهای کلی توسعه کشور و برقراری پیوندهایی تنگاتنگ میان گردشگری و دیگر بخش‌های اقتصاد

فراهم شدن مبنایی عقلایی برای تصمیم‌گیری بخش عمومی و بخش خصوصی درباره گردشگری

امکان‌پذیر شدن توسعه هماهنگ تمامی عناصر متعدد بخش گردشگری از جمله ارتباط متقابل جاذبه‌ها، فعالان، تسهیلات و خدمات گردشگری و بازارهای گوناگون گردشگری

بهینه و متوازن این منابع اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی گردشگری از طریق توزیع برابر منافع در جامعه، در غیر این صورت رساندن مشکلات احتمالی ناشی از گردشگری

فراهم شدن ساختاری فیزیکی برای هدایت مکان‌ها، انواع و میزان توسعه توریستی جاذبه‌ها، تسهیلات، خدمات و زیرساخت‌ها

تعیین رهنمودها و استانداردهای تهیه برنامه‌های مشروح برای حوزه‌های مشخص توسعه گردشگری که همساز و مقوم یکدیگر باشند و نیز برای طراحی متقارن تسهیلات گردشگری فراهم شدن بنیانی برای اجرای مؤثر خط‌مشی و برنامه توسعه گردشگری و مدیریت مستمر بخش گردشگری از طریق تمهید چارچوب سازمانی و نهادی لازم

فراهم شدن چارچوبی برای هماهنگ‌سازی مؤثر تلاش‌ها و سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی و بخش خصوصی در زمینه توسعه گردشگری

فراهم شدن مبنایی برای نظارت مستمر بر پیشرفت توسعه گردشگری و در مسیر نگاه‌داشتن آن.

از لحاظ تاریخی، در نخستین روزهای ثبات برنامه‌ریزی گردشگری، تأکید برنامه‌ریزان عمدتاً متوجه وجوه فیزیکی یا اقتصادی توسعه گردشگری بود به نحوی که در بررسی

سازمان جهانی گردشگری پیرامون ۱۶۱۹ مورد برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری در جهان که در سال ۱۹۷۹ صورت گرفت و به تدوین نخستین سیاهه جهانی تجربیات در زمینه برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری انجامید از جمله نتیجه‌گیری شده بود که «هنوز نوعی از برنامه‌ریزی گردشگری که در آن جنبه‌های اجتماعی بر بهره‌وری مالی اولویت داشته باشد به‌ندرت به چشم می‌خورد». اصولاً تا پیش از کنفرانس جهانی گردشگری که در سال ۱۹۸۰ در شهر مسانیل برگزار شد تنها معیار مورد استفاده کشورها برای ارزیابی توسعه گردشگری، سودآوری اقتصادی گردشگری بین‌المللی بود ولی این کنفرانس توجه کشورها را به اهمیت اجتماعی و فرهنگی گردشگری جهان - اعم از گردشگری بومی و بین‌المللی - جلب کرد. به نوبت که امروزه دیگر، برنامه‌ریزی فیزیکی و اقتصادی گردشگری صرفاً مرحله‌ای از برنامه‌ریزی توسعه گردشگری محسوب می‌شود. گردشگری ممکن است در کوتاه‌مدت برخی ثمرات اقتصادی به بار آورد ولی در بلندمدت موجب بروز مشکلات زیست‌محیطی و اجتماعی- فرهنگی و افت کیفیت مکان می‌گردد. گردشگری خواهد شد که هم به زبان مردم محلی است و هم موجب از دست دادن بازارهای گردشگری می‌گردد.

تا پیش از کنفرانس جهانی گردشگری در سال ۱۹۸۰، تنها معیار کشورها برای ارزیابی توسعه گردشگری، سودآوری اقتصادی گردشگری بین‌المللی بود ولی این کنفرانس توجه کشورها را به اهمیت اجتماعی و فرهنگی گردشگری، اعم از بومی و بین‌المللی جلب کرد. برای توسعه عمومی گردشگری را - در کنار سایر مراحل - تشکیل می‌دهد. برای برنامه‌ریزی، توسعه و مدیریت موفقیت‌آمیز گردشگری باید ملاحظات اقتصادی، زیست‌محیطی و فرهنگی- اجتماعی به‌خوبی شناخته و رعایت شوند تا از این راه به پایدار می‌توان توسعه گردشگری دست‌یابیم. در خصوص تأثیرات و تبعات گردشگری و توسعه آن بر ابعاد اجتماعی و فرهنگی کشور پذیرنده گردشگران، بررسی‌های مختلفی به زبان انگلیسی و چند بررسی و مقاله نیز به زبان فارسی وجود دارد. در زبان انگلیسی نخستین اثر مدون در این زمینه به سال‌های قبل از برگزاری کنفرانس جهانی گردشگری باز می‌گردد. این اثر که توسط سازمان علمی، آموزشی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) تهیه شده تحت عنوان اثرات گردشگری بر ارزش‌های اجتماعی- فرهنگی در سال ۱۹۷۵ منتشر گردیده است. اما موج

اصلی بررسی درباره تبعات اجتماعی-فرهنگی گردشگری به دنبال کنفرانس یاد شده بالا گرفت. این بررسی‌ها که عمدتاً توسط سازمان جهانی گردشگری صورت گرفته است در دو دسته قابل تفکیک‌اند. گروه نخست شامل بررسی‌هایی می‌شود که حول موضوع مشخص تأثیرات اجتماعی-فرهنگی گردشگری تمرکز یافته‌اند. از جمله این مطالعات می‌توان به بررسی‌های مقدماتی درباره اثرات اجتماعی-فرهنگی تحرکات گردشگری و بررسی در مورد ارزیابی و ارزش اجتماعی سرمایه‌گذاری در گردشگری بومی اشاره کرد. دسته دوم از این بررسی‌ها دربرگیرنده مسطالعاتی است که مبحث پیامدها و ملاحظات اجتماعی-فرهنگی گردشگری یکی از مباحث مطرح شده در اثر را تشکیل می‌دهد. در این زمینه نیز می‌توان از جزوه «روش تدوین و اجرای طرح‌های جامع گردشگری...» و کتاب برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای گردشگری یاد کرد که اثر اخیر جدیدترین مطلب انتشار یافته در این زمینه است.

در زبان فارسی قدیمی‌ترین مطالبی که در این خصوص توسط نگارندگان حاضر شناسایی شده کتابی است که در سال ۱۳۴۷ انتشار یافت. دفتر همکاری ایران و یونسکو منتشر گردیده و حاوی معرفی پروژه مشترک ایران و یونسکو تحت عنوان «طرح توریسم فرهنگی» است. جدای از این کتاب در دوران پیش از انقلاب اسلامی مقالاتی نیز در همین زمینه در نشریات داخلی به چاپ رسیده است. در میان مطالب منتشر شده در دوران پس از انقلاب نیز باید نخست به سه جزوه انتشار یافته در سال ۱۳۷۲ اشاره کرد که انی انتشار هر سه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بوده است. این جزوات دارای عناوینی چون خدمات جهانگردی و ایران‌گردی به تاریخ، فرهنگ و جغرافیای ایران و نقش جهانگردی در بسط فرهنگ‌ها هستند. اما گروه دیگر از مطالبی که پس از انقلاب در خصوص ملاحظات و پیامدهای فرهنگی-اجتماعی گردشگری منتشر شده است مقالاتی است که در روزنامه‌ها و مجلات داخلی به چاپ رسیده است. تاریخ انتشار قدیمی‌ترین مقاله در این گروه به سال ۱۳۶۲ بازمی‌گردد که در آن به مسئله توسعه جهانگردی در جهت ایجاد صلح، تفاهم و آگاهی پرداخته شده است. در این گروه مقالات دیگری نیز توسط این نگارنده شناسایی شده است که برای پرهیز از اطاله کلام به همین مختصر اکتفا می‌شود.